

บทที่ 14 ประเทศไทยกับกฎหมายสิทธิมนุษยชน

องค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 เพื่อแสดงเจตจำนงอันแน่วแน่ของบรรดาประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติที่จะคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เกิดผลอย่างจริงจังตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ และเพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับบรรดาประเทศสมาชิกที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดผลภายในประเทศของตน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ร่วมลงมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาตั้งแต่ต้น แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยก็มีเจตนารมณ์ที่ตั้งใจจะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศ

การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยความร่วมมือกันของประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และในระดับโลก เมื่อมีกฎหมายในระดับต่าง ๆ ออกมาแม้จะไม่สามารถให้การคุ้มครองมนุษยชาติโดยทั่วถึงทุกคนเป็นมาตรฐานเดียวกันก็ตาม แต่ก็เป็นการช่วยเหลือให้ส่วนต่าง ๆ ของโลกได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไม่มากนักน้อย ส่วนในระดับโลกนั้น องค์การสหประชาชาติก็ได้ดำเนินการให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามหลักการที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยดำเนินการผลักดันให้ออกมาเป็นกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในลักษณะต่าง ๆ และพัฒนาขยายขอบเขตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนออกไปอย่างกว้างขวาง¹ นับตั้งแต่กฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาต่าง ๆ กติกา ระหว่างประเทศ พิธีสารเลือกรับแห่งกติกาต่าง ๆ อนุสัญญาระหว่างประเทศ จนกระทั่งมีการประกาศปฏิญญาเป็นแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

¹ดู International Human Rights Instruments ในภาคผนวก ข.

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ แต่อย่างไรก็ดีก็ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยพร้อมที่จะให้การรับรองกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมากนัก ทั้งนี้เพราะกฎหมายแต่ละฉบับมีพันธกรณีต่าง ๆ มากมายที่ผูกพันประเทศที่ให้สัตยาบันต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาบททวนกฎหมายภายในประเทศว่ามีหรือไม่มีกฎหมายที่ขัดแย้ง สอดคล้องกับพันธกรณีต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติ แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด และถ้าหากมีความจำเป็นก็อาจมีการตั้งข้อสงวนซึ่งประเทศที่เข้าเป็นภาคีไม่สามารถปฏิบัติตามได้ก็ได้ หรืออาจจัดทำเป็นคำแถลงตีความ (Interpretative Declaration) เพื่อแจ้งให้รัฐภาคีอื่น ๆ ทราบว่าประเทศภาคีตีความข้อบทนั้น ๆ ว่าอย่างไร

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนี้คือ

1. กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนภายใต้กรอบองค์การสหประชาชาติ

1.1 ด้านสิทธิมนุษยชนโดยอ้อม

1. อนุสัญญาเจนีวาเพื่อให้ผู้บาดเจ็บและป่วยในกองทัพในสนามรบมีภาวะดีขึ้น ค.ศ. 1949

(Geneva Convention for the Amelioration of the condition of the Wounded, Sick in Armed Forces in the Field of August 12, 1949)

2. อนุสัญญาเพื่อให้ผู้สังกัดในกองทัพขณะอยู่ในทะเลซึ่งบาดเจ็บ ป่วยไข้ และเรือต้องอับปาง มีสภาวะดีขึ้น ค.ศ. 1949

(Geneva Convention for the Amelioration of the condition of the Wounded, Sick and Shipwrecked Members of Armed Forces at Sea of August 12, 1949)

3. อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ค.ศ. 1949

(Geneva Convention relative to the Treatment of Prisoners of War of August 12, 1949)

4. อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลพลเรือนในเวลาสงคราม ค.ศ. 1949

(Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of August 12, 1949)

1.2 ด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง

1. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าทาสผิวขาว ค.ศ. 1904 และ 1910
(Convention for the suppression of the white slave traffic 1904 and 1910)

หมายเหตุ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1910 โดยการภาคยานุวัติและตามข้อ 8 ของอนุสัญญาฯ นี้ได้บัญญัติไว้ว่า การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ จะถือว่าได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1904 ด้วย ถ้าหากว่าไม่ได้มีการแจ้งไว้เป็นอย่างอื่น แต่อย่างไรก็ดี บทบัญญัติส่วนใหญ่ของอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1904 และ ค.ศ. 1910 ถูกทดแทนโดยอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 แล้ว

2. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921
(Convention for the suppression of the traffic in women and children 1921)

หมายเหตุ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2465 (ค.ศ. 1922)

3. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของสตรี ค.ศ. 1952
(Convention on the political rights of women 1952)

หมายเหตุ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2497 (ค.ศ. 1954)

4. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1979
(Convention on the elimination of all forms of discrimination against women 1979)

หมายเหตุ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2528 (ค.ศ. 1985)

5. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989

(Convention on the rights of the child 1989)

หมายเหตุ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2535 (ค.ศ. 1992)

6. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966

(International covenant on civil and political rights 1966)

หมายเหตุ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2539 (ค.ศ. 1996)

2. กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนภายใต้กรอบองค์การแรงงานระหว่างประเทศ

ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศทั้งหมด 11 ฉบับคือ¹

1. อนุสัญญาฉบับที่ 14 ว่าด้วยการหยุดพักผ่อนประจำสัปดาห์ในงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2464

(Convention No. 14: The Application of the Weekly Rest in Industrial Undertakings, 1921)

ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2511

2. อนุสัญญาฉบับที่ 19 ว่าด้วยการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันในเรื่องค่าทดแทนสำหรับคนงานชาติในบังคับ และคนงานต่างชาติ พ.ศ. 2468

(Convention No. 19: Equality of Treatment for National and Foreign Workers as regards Workmen's Compensation for Accidents 1925)

ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2511

---

¹ประเทศไทยยังได้รับ "ข้อเสนอแนะ (Recommendation)" ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศอีก 10 ฉบับด้วย ดู ภาคผนวก ข.

3. อนุสัญญาฉบับที่ 29 ว่าด้วยการเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานบังคับ พ.ศ. 2473
(Convention No. 29: Forced or Compulsory Labour, 1930)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512
4. อนุสัญญาฉบับที่ 80 ว่าด้วยการแก้ไขบางส่วนของอนุสัญญา พ.ศ. 2489
(Convention No. 80: The Final Articles Revision, 1946)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2490
5. อนุสัญญาฉบับที่ 88 ว่าด้วยการการจัดตั้งบริการจัดหางาน พ.ศ. 2491
(Convention No. 88: The Organization of the Employment Service, 1948)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2, 512
6. อนุสัญญาฉบับที่ 104 ว่าด้วยการเลิกบังคับทางอาญาแก่กรรมกรพื้นเมืองที่ละเมิดสัญญาจ้าง พ.ศ. 2498
(Convention No. 104: The Abolition of Penal Sanctions for Breaches of Contract of Employment by Indigenous Workers, 1955)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2507
7. อนุสัญญาฉบับที่ 105 ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ พ.ศ. 2500
(Convention No. 105: The Abolition of Forced Labour, 1957)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2510
8. อนุสัญญาฉบับที่ 116 ว่าด้วยการแก้ไขบางส่วนของอนุสัญญา พ.ศ. 2504
(Convention No. 116: The Final Articles Revision, 1961)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2505
9. อนุสัญญาฉบับที่ 122 ว่าด้วยนโยบายการทำงาน พ.ศ. 2507
(Convention No. 122: Employment Policy, 1964)
ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512

10. อนุสัญญาฉบับที่ 123 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้ทำงานในเหมืองใต้ดิน พ.ศ. 2508

(Convention No.123: The Minimum Age for Admission to Employment Underground in Mines, 19 6 5)

ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2511

11. อนุสัญญาฉบับที่ 127 ว่าด้วยน้ำหนักสูงสุดที่อนุญาตให้คนงานคนหนึ่งแบกหามได้ พ.ศ. 2510

(Convention No. 127: The Maximum Permissible Weight to be Carried by One Worker, 1967)

ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511

หมายเหตุ¹ ประเทศไทยกำลังดำเนินการยื่นสัตยาบันสารรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 100 ว่าด้วยค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกันสำหรับลูกจ้างชายและหญิงที่ทำงานที่เท่าเทียมกัน พ.ศ. 2494 (Convention No. 100: The Equal Remuneration for Men and Women Workers for Work of Equal Value, 1951) (สถานะเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2542)

แม้ว่าประเทศไทยจะได้เข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ตามที่กล่าวไปแล้วก็ตาม แต่ประเทศไทยก็ตั้งข้อสงวนที่ไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ ของกฎหมายบางฉบับและได้ทำคำแถลงตีความไว้ (คณะอนุกรรมการกร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน 2542 : 193-194) คือ

1. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ. 1921 ประเทศไทยได้ตั้งข้อสงวนเกี่ยวกับการจำกัดอายุในวรรค (b) ของ Final Protocol ของอนุสัญญาฯ ลงวันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1916 และข้อ 5 ของอนุสัญญาฯ เมื่อเกี่ยวข้องกับคนสัญชาติไทย

---

¹คณะอนุกรรมการกร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน. “นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2543-2552.” ในการสัมมนาเรื่อง นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน, 193. กรุงเทพฯ, 2542

2. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1979

ประเทศไทยได้ตั้งข้อสงวนไว้ 7 ข้อ คือ

ข้อ 7 - เรื่องความเสมอภาคทางการเมืองและการรับตำแหน่งทางราชการ

ข้อ 9 - เรื่องการถือสัญชาติของบุตรที่เกิดจากหญิงไทย

ข้อ 10 - เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา

ข้อ 11 - เรื่องสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน

ข้อ 15 - เรื่องการทำสัญญา

ข้อ 16 - เรื่องความเสมอภาคในด้านครอบครัวและการสมรส

ข้อ 29 - เรื่องการยอมรับอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการตีความระบับ

ข้อพิพาทตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้

ต่อมาประเทศไทยได้ขอยกเลิกข้อสงวน 5 ข้อคือ

1. ข้อ 11 และข้อ 15 โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2533

2. ข้อ 9 โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2535

3. ข้อ 7 และข้อ 10 โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2538

(สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กองกรรมาธิการ ม.ป.ป. : 28)

ดังนั้น ปัจจุบันนี้ประเทศไทยจึงยังคงมีข้อสงวนอยู่อีก 2 ข้อคือ¹ ข้อ 16. และข้อ 29.

3. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989

ประเทศไทยได้ตั้งข้อสงวนไว้ 3 ข้อ คือ

1. ข้อ 7 - เรื่องสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังการเกิด สิทธิที่จะได้สัญชาติและได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน

2. ข้อ 22 - เรื่องสิทธิที่จะร้องขอเป็นผู้ลี้ภัยและได้รับความช่วยเหลือในการติดตามบิดามารดาของตน

3. ข้อ 29 - เรื่องสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาโดยเคารพต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา ค่านิยมของชาติและถิ่นกำเนิดของเด็กนั้น

---

¹ดู ข้อสงวนในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ในภาคผนวก ฉ.

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติยกเลิกข้อสงวน ข้อ 29 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กองกรรมาธิการ ม.ป.ป. : 28)

ดังนั้นปัจจุบัน ประเทศไทยจึงยังคงมีข้อสงวนอยู่อีก 2 ข้อคือ¹ ข้อ 7 และข้อ 22

4. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966

ประเทศไทยได้ทำคำแถลงตีความไว้คือ²

1. ข้อ 1 (1) - เรื่องสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง
2. ข้อ 6 (5) - เรื่องโทษประหารชีวิต
3. ข้อ 9 (3) - เรื่องการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่การพิจารณาคดีภายในระยะเวลาที่สมเหตุสมผล
4. ข้อ 20 (1) - เรื่องการตีความคำว่า “สงคราม”

การเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศจึงจำเป็นต้องพิจารณาบทพจนานุกรมภายในประเทศอย่างละเอียดรอบคอบว่า มีหรือไม่มีกฎหมายที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่จะออกกฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพราะตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐไม่สามารถนำอุปสรรคหรือข้อขัดข้องตามกฎหมายภายในมากล่าวอ้างเพื่อไม่ปฏิบัติตาม พันธกรณีได้ ดังนั้น เมื่อประเทศไทยได้ตั้งข้อสงวนไว้สำหรับกฎหมายบางฉบับจึงถูกมองว่าไม่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยได้พยายามดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาโดยตลอด อีกทั้งรัฐบาลได้พยายามยกเลิกข้อสงวนต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงด้วย ดังจะเห็นได้จากการดำเนินการต่าง ๆ อาทิ

---

¹ดู ข้อสงวนในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ในภาคผนวก ฉ.

²ดู กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในภาคผนวก ก.

- เมื่อปี พ.ศ. 2519 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 เพื่อรับรองสิทธิที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง
- การประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการค้าเด็กและสตรี พ.ศ. 2540
- การเสนอร่าง “พระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน พ.ศ.....”
- การยกเลิกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ห้ามสตรีดำรงตำแหน่งข้าราชการ บางตำแหน่ง และเมื่อต้นปี พ.ศ. 2536 รัฐบาลได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้หญิงเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัด
- การแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา จำเลยหรือนักโทษให้มีสถานะที่ดีขึ้น
- การประกาศใช้พระราชบัญญัติ..... การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. 2526
- คณะรัฐมนตรีได้มีมติยกเลิกข้อสงวนของอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อปี พ.ศ. 2533, 2535, 2538 และ 2539 ตามลำดับ
- การจัดทำ “ร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน” ในปี พ.ศ. 2541-2542 และกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดประชาพิจารณ์
- และอื่น ๆ อีกมากมาย (คณะอนุกรรมการร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการ แม่บทด้านสิทธิมนุษยชน 2542: 2-3)

ที่สำคัญอย่างยิ่งคือได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้มาจากการร่างอย่างเป็นประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางมากที่สุดเท่าที่เคยมีการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญในประเทศไทย ในส่วนของสิทธิมนุษยชนนับว่าเป็นครั้งแรกของประเทศ ไทยที่ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในหมวด 3 ว่าด้วย “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” ซึ่งมาตรา 26 บัญญัติไว้ว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญต่อ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ซึ่งเป็นเหตุผลฐานของการได้มาซึ่งสิทธิมนุษยชน และเมื่อพิจารณามาตรา 28 ที่บัญญัติว่า “(วรรคแรก) บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน (วรรคสอง) บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” จะสามารถเข้าใจได้ว่า สิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นเรื่อง สิทธิมนุษยชนอันเป็นสิทธิของปัจเจกบุคคล ไม่ใช่สิทธิของชุมชนซึ่งต้องศึกษาในรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจถึงสิทธิมนุษยชนของประชาชนคนไทย ที่จะต้องไม่ก้าวล่วงหรือล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และแน่นอนว่าจะต้องไม่ขัดแย้งหรือเป็นปฏิปักษ์ หรือเป็นอันตรายต่อสังคมของคนไทย กล่าวคือ เป็นสิทธิมนุษยชนที่ตั้งอยู่บนรากฐานของสังคมที่มีที่มาจากความเป็นไทยในศีลธรรม วัฒนธรรม จารีตประเพณี ศาสนา ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำให้แต่ละสังคมมีการพัฒนา มีความเจริญงอกงามและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตลอดไป